

BOK-NYTT

MARIA QUISLINGS «DAGBOK»:

Spekulasjon Fra Dreyer

Dreyer Forlag har i høst lansert Maria Quislings «dagbok», og «andre etterlatte papirer». Etter vaskeseddelen og tittelen var det med en viss interesse jeg åpnet boka.

En dagbok fra Vidkun Quislings kone kunne ha betydelig interesse. Hva oppdaget jeg? «Dagboka» var en bløff fra ende til annen. Det var slett ingen dagbok i det hele tatt.

«Dagboka» kan bare omtales i anførselstegn. Mellom permene finnes det ingenting som har noe til felles med ei dagbok. Derimot

finner vi — på ca. 100 sider — et skriv av Maria Quisling, som er et forsvarsskrift for hennes mann. Det går ut på at Vidkun var Norges største patriot, at han var et geni blant de største i Norge (og verden), at han grep makten 9. april for å berge Norges sjølstendighet, og at han ikke hadde mott Abwehr-

Oberst Piekenbrock i København noen dager tidligere og føret ham med militære opplysninger om Norges forsvar osv. Kort sagt, det hele er en litt naiv og plump opprømsing av de nazistiske standpunktene ved landssvikoppjøret etter krigen. Maria Quisling har ikke bare beholdt sine (og sin manns) oppfat-

— Spekulasjon! Slik oppfatter Lars Borgersrud Dreyers utgivelse av Maria Quislings (bildet) angivelige «dagbok».

ninger. Hun har heller ikke vært i stand til å ajourføre sine oppfatninger med fak-

ta som er lagt på bordet siden krigen. Historien med obersten i København er

bare en detalj, at møtet fant sted, vet vi både fra obersten selv og fra Quislings side. (Møtet står oppført i hans 7. sans.)

En ærlig forlagslinje hadde vært at Dreyer hadde gitt boka tittelen «Maria Quislings forsvarsskrift for sin mann», «skrevet en eller annen gang etter krigen». Men det hadde kanskje ikke vært så veldig interessant? Lite marked for noe slikt? Jeg kan vanskelig finne andre ord enn *spekulasjon* på måten denne boka er presentert, dessverre.

Bakerst i boka finner vi et 30 siders skriv som bare understreker at boka seiler under falsk flagg. Det er et skriv av Quisling, et slags filosofisk manuskript kalt «Universismen». Skrivet er utarbeidet i fengselet, og er en komprimering av et større filosofisk verk han skrev tidligere. Innholdet i hans filosofi er en slags ny-hegeliansk idealisme. Hvorfor i all verden er dette skrivet med i boka? Hva har dette med ei «dagbok» for kona hans å gjøre?

Ellers er det historiske materialet i boka helt i tråd med Nasjonal Samlings syn, i all hovedsak. Dette presenterer altså Dreyer som «viktig» materiale — tar noen små forbehold — men lar ellers det konkrete materialet stå det uimotsagt. Det er greit for meg om Dreyer ønsker å utgi ei bok som presenterer det norsk-nazistiske synet på

krigen — inklusive Quislings filosofi. Men da får de kalle en spade en spade.

En psykiater ville kanskje lese boka med interesse, med det formålet å lære Maria Quisling å kjenne. For meg bekrefter det hun skriver forbløffende det bildet jeg har dannet meg av mannen: En grenseløst sjølopp tatt romantiker, en drømmer uten sperrer. En tung og treg tomsebums som bare kunne bli kasteball i politikken. En som trodde han kjente alle sammenhenger og forklarte *det* for *alle* ustanselig. På mange måter en latterlig figur, som ble så farlig fordi hans stormannsgalskap *bare* kunne bli virkeliggjort ved hjelp av tyske bajonetter.

Og Maria levde krampaktig bare *gjennom* denne mannen, som hun beundret og tilbak til det sjølutslettende. Like krampaktig forsvarer hun ham som hun forsøker å holde ved like bløffen om sin «adelige» russiske herkomst (bare alminnelig tjenestepike). Mytene om quisling'ene er like uekte som kunsten de hadde på veggene.

Lars Borgersrud

Maria Quisling:
«Dagbok og andre
etterlatte papirer»
Dreyer